

Un conto rompe-tabús

Carles Cano

(Valencia, 1957). Licenciado en Filoloxía Catalana, mestre, escritor e contacontos. É autor dunha morea de libros de literatura infantil e xuvenil, entre os que sobresaen *La gallina que pogue ser princesa*, *The agafat caputzeta*, *Contes per a tot l'any* (1997), *A l'altre costat del barret* (2002) e *La màquina de contes* (2002).

Traballou como guionista na radio e na televisión. Colaborou en obradoiros para promocionala lectura e traballou como contacontos tanto dentro como fora do estado español. Recibiu varios premios literarios, como o Samaruc e o Lazarillo, entre outros, e o seu nome figurou na lista de honra dos premios CCEI.

Blue tabú

Carles Cano

Só ao chegar á clase, o profesor puxera os lentes de sol. A cousa non ía ben. Aquilo non presaxiaba nada bo. Aquel día tiña que falar dos tabús.

El nunca lles dera importancia aos tabús. De feito tomábaos a risa, non eran máis que comportamentos de xente atrasada e primitiva, dicía. Sempre contaba que para el a palabra tabú durante moitos anos significou só o nome do perfume abafante e vello que empregaba a súa nai. E agora que explicaba aquel concepto, aquela palabra collida aos habitantes da illa de Tonga, aos seus alumnos de semiótica, facíao, aparentemente, coa distancia e co escepticismo máis profundos.

- A nosa cultura, a nosa existencia segundo algúns –dicía con ironía– débese ao feito de romper un tabú, se Eva non mordera a mazá arestora aínda íamos seguir no paraíso, e non teríamos nin frío nin calor e o cambio climático arrandearíanola e, desde logo, nin vós nin eu estaríamos nunha clase de semiótica de terceiro. Pero Eva mordeuna e abriuse a veda dos tabús. Hainos por todo o mundo e para todos os gustos, algúns chegan a culturas e relixións enteiras como a prohibición de comer ou tocar carne de touciño para os xudeus e os musulmáns. Outros circunscríbense a colectivos máis reducidos, como o tabú da cor amarela no teatro, ou o tabú de nomear a innomeable no mundo dos toureiros. Todos vivimos cercados de tabús, e ás veces nin pensamos neles. Ou se pensamos é para botalos , á toureira, xa que falabamos de bois. Imaxino que todos escoitastes algunha vez aquel dito-tabú que di “onde teñas o pote...” E supoño que todos sabedes que nesta facultade non se fai moito caso que digamos, non si? –Aquí houbo risos e olladas

disimuladas cara unha alumna, que por todos era sabido, que estaba enleada co de dialectoloxía-. Ben, todos vivimos influídos en maior ou menor medida polos tabús e por iso non vos enleades coas vosas irmás ou irmáns aínda que estean máis bos co pan untado con aceite; vimos a clase máis ou menos vestidos. Hai uns tabús, sen embargo, moi particulares, nunca mellor dito, os tabús propios, aqueles que pertencen só a un mesmo. Sobre eles quero que reflexionedes durante a próxima media hora. Xa sei que algúns tedes alerxia a iso, pero reflexiónase moito mellor con lapis e papel. Mergulládevos no voso interior e tentade de explicaros ese tabú que só pertence ao voso mundo. Logo, se vos atrevedes, mo dades e falaremos del. De xeito anónimo, claro. Non estades, en absoluto, na obriga de facelo.

- E cal é o seu tabú? -pregunta un alumno novo-. O profesor, Juli Martí, mirouno fite a fite. Fíxose un silencio mesto, tenso.

- O meu tabú é o azul. Xustamente ese azul que levas e que me fixo por os lentes. Se volves vir así non entrarás na clase nunca máis -dixo a secas, cortante-.

- Que carallo lle pasa co azul? -preguntou en voz baixa, por baixo o nariz, ao Manel Grau, o seu veciño de mesa-.

- Xsst, logo cho explico.

Unha hora máis tarde, na cafetería de filoloxía, o rapaz novo espetáballo ao Manel:

- Quéresme explicar de vez que lle pasa a ese co azul?

- Ven, entenderas iso moito mellor se apañas unha cousa -contestoulle-. Manel levouse aquel parvo imprudente á biblioteca da facultade, e pediron un número atrasado da revista universitaria.

- Mira, hai un par de anos o Juli Martí veu a clase cunha lámina e fixo unha pregunta aos alumnos. Despois, colleu un cabreo tan grande que, imaxino que para botar os demos do corpo, escribiu un conto e se lle ocorreu publicalo na revista da facultade, esta que vés aquí. Pero será mellor que a leas.

Rapsodia en azul

Aquel día estaba triste, Blue, como curiosamente chamábase tamén en inglés a sensación de tristeira coincidindo coa cor. Era profesor de semiótica na universidade e xusto aquel día explicara aos alumnos que o mundo é un obxecto simbólico, que unha imaxe non é só unha imaxe senón que pode ser tamén un símbolo e quitara aquel rectángulo azul do interior dunha cartolina branca e amosarállela, e preguntáralles que era aquilo. Ninguén soubera contestar. Ninguén quería pasar por imbécil. Ao remate preguntáralle directamente a un, que dubidando e medio preguntando, declarara:

- *Un rectángulo azul?*

- *Ben, xa temos algunha cousa. Un rectángulo azul! –estoupara. Moi ben, e a que se parece? –Silencio sepulcral–. Veña, a que se parece? –Silencio de ultratumba–. Aquí xa se cabreou. Eu vouvos dicir a que se parece, máis ben vánvolo dicir os compañeiros do meu fillo, que teñen dez anos. Fíxenlles a mesma pregunta esta mañá: parécese ao ceo, visto a través dunha fiestra, e a unha piscina, e a un caderno, e a unha porta, e mesmo a unha peixeira, e iso era o que eu quería explicarvos hoxe, os mecanismos de simbolización, de substitución, o mecanismo das metáforas. Pero a vós as metáforas impórtanvos unha merda! –Estaba cabreado. Non os entendía. Non o entendían. Non se entendían–. Facede os exercicios da páxina 123 e reflexionade sobre os rectángulos azuis!*

Xa ía noite, miraba o ceo azul escuro, a través da fiestra. Tiña un vaso de xenebra nas mans, daquela xenebra azul, a cor da xenebra e do ceo coincidían coa cor daquel rectángulo. Entón, sen saber por que asomouse á fiestra e mirou para abaixo. Dende o décimo terceiro, a piscina de abaixo víase coma un perfecto rectángulo azul, tamén escuro. Sobre a superficie aboiaba un corpo. Entrou dentro, quería esquecer aquilo e acendeu o televisor, pero estaba no canle do vídeo e outra vez apareceu aquel rectángulo azul. Acendeu o ordenador que tamén tiña a pantalla azul. Aquela cor empurrábao cara abaixo. Foi ao ascensor, que, agora o notaba, tiña as portas azuis.

Ao chegar á piscina do edificio viu as luzadas azuis, intermitentes, da policía a través das reixas. Á beira da piscina, mollado, cunha camisa azul, deitado había un alumno da facultade que casualmente era veciño seu. Levaba unha nota no peto da camisa, pero estaba escrito con pluma e a auga borrara a tinta e agora non era máis cun rectángulo con manchas azuis. Sentiuse afundido, culpábel, a sombra daquel edificio, escuro, de trinta andares, planeaba ameazante, malfadada, por riba del. Ollou enriba e mirou para a súa fiestra, a luz estaba acendida. Quizá volvera a súa muller. Subiu. Estaba enormemente triste, infinitamente azul. Deu a comida aos peixes, que inocentes, ignorantes, nadaban mecanicamente dunha beira a outra do seu rectángulo azul. Abriu o caderno de tapas azuis e escribiu esta historia.

Ao final da lectura, o rapaz novo guindoulle a revista e díxolle:

- *Ben, non é nada máis que un conto, non si? Un pouco azul por demais para o meu gusto –dixo, tentando facerse o enxeñoso–.*

- *Si, non era máis cun conto, pero un fillo de puta alumno seu, un tipo que estaba máis raiado que unha leira de alcachofas, leuno e ocorréselle que xa que el non tiña nada que facer neste mundo,*

podía estragarlle a vida. Copiou o suicidio do conto, o único que no papel do peto podíase ler perfectamente: Juli Martí, GRANDE CABRÓN. A prensa botóuselle enriba, chamaron psicólogos, psiquiatras e articulistas do máis diverso pelame e puxérono a caer dun burro. No remate conseguiron que el se sentise culpábel e estivo todo un ano de baixa por depresión. Aínda segue en tratamento.

- E ti, como sabes todo iso?

- Porque son veciño seu, eu era o protagonista ficticio do primeiro conto. Ben, xa tes un tabú novo. Agora voume, eu tampouco soporto o azul.